
Soliditetsregulering av pensjonskasser

Pensjonsforum

8.5.2015

Pål Lillevold

Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS

- I Norge har pensjonskasser tradisjonelt i det vesentligste blitt soliditetsregulert på samme måte som livselskapene
 - Omfattes av samme stresstest som forsikringselskaper
- Finansdepartementet til Finanstilsynet 2010:

”Pensjonskassene og livsforsikringselskapene står i et direkte konkurranseforhold til hverandre i Norge, og norsk lovgivning har lagt stor vekt på å sikre mest mulig like reguleringsmessige rammebetingelser for pensjonskassene og livsforsikringselskapene, slik at ikke ulikheter her skal påvirke konkurransesituasjonen mellom dem. ”

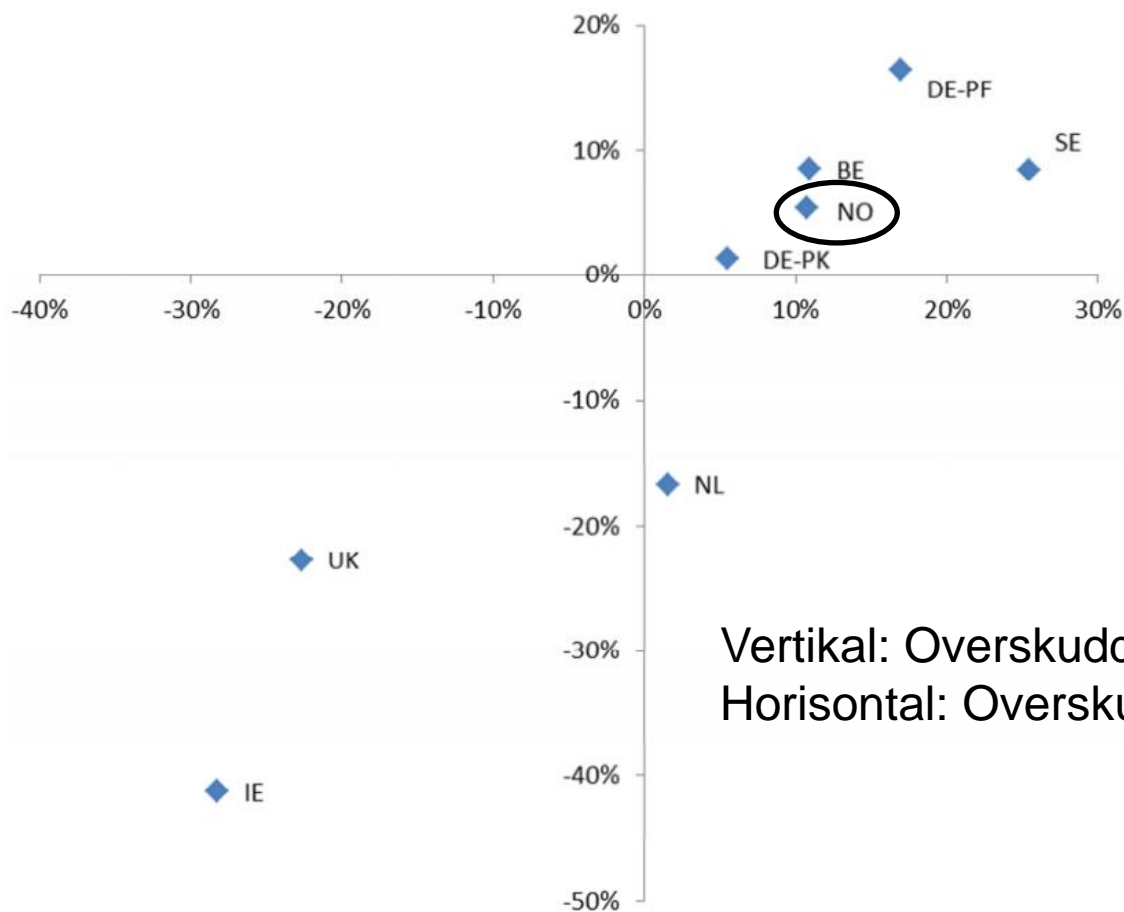
- I realiteten er pensjonskasse i dag eneste alternativ for foretak som ønsker å bytte leverandør av ytelsespensjon.

- Kapitalkrav for pensjonskasser omtales i egen paragraf (§14-16)
 - Kan helt eller delvis samsvare med kravene til et forsikringsforetak
 - Endelige krav fastsettes i forskrift
- Endelig avklaring forventes ikke før prosessen omkring EUs nye tjenstepensjonsdirektiv («IORP II») er avsluttet.
- Hovedinnholdet ventelig som for livselskaper, dvs. Solvens II, men noe mindre omstendelig?
 - Forholdsmessighet

EU's Tjenestepensjonsdirektiv («IORP II»)

- Tjenestepensjonsvirksomhet reguleres ulikt annen forsikringsvirksomhet i mange land.
- EU/EIOPA har jobbet med nytt tjenestepensjonsdirektiv parallelt med Solvens II, kalt IORP II.
- Første beregningsstudie (QIS) ble gjennomført i 2013.
 - Metodikk med mange likheter med Solvens II.
 - Viser store forskjeller i kapitaldekningen fra land til land, også innen enkelte land
 - Mye kritikk av metodikken og omfanget.
- Ny beregningsstudie offentliggjøres 11. mai:
 - Norge ikke med - kost/nytte-begrunnet
 - Største norske pensjonskasser med i mindre omfangsrik stresstest

Kapitalkrav og dekningsgrad (dagens regimer)

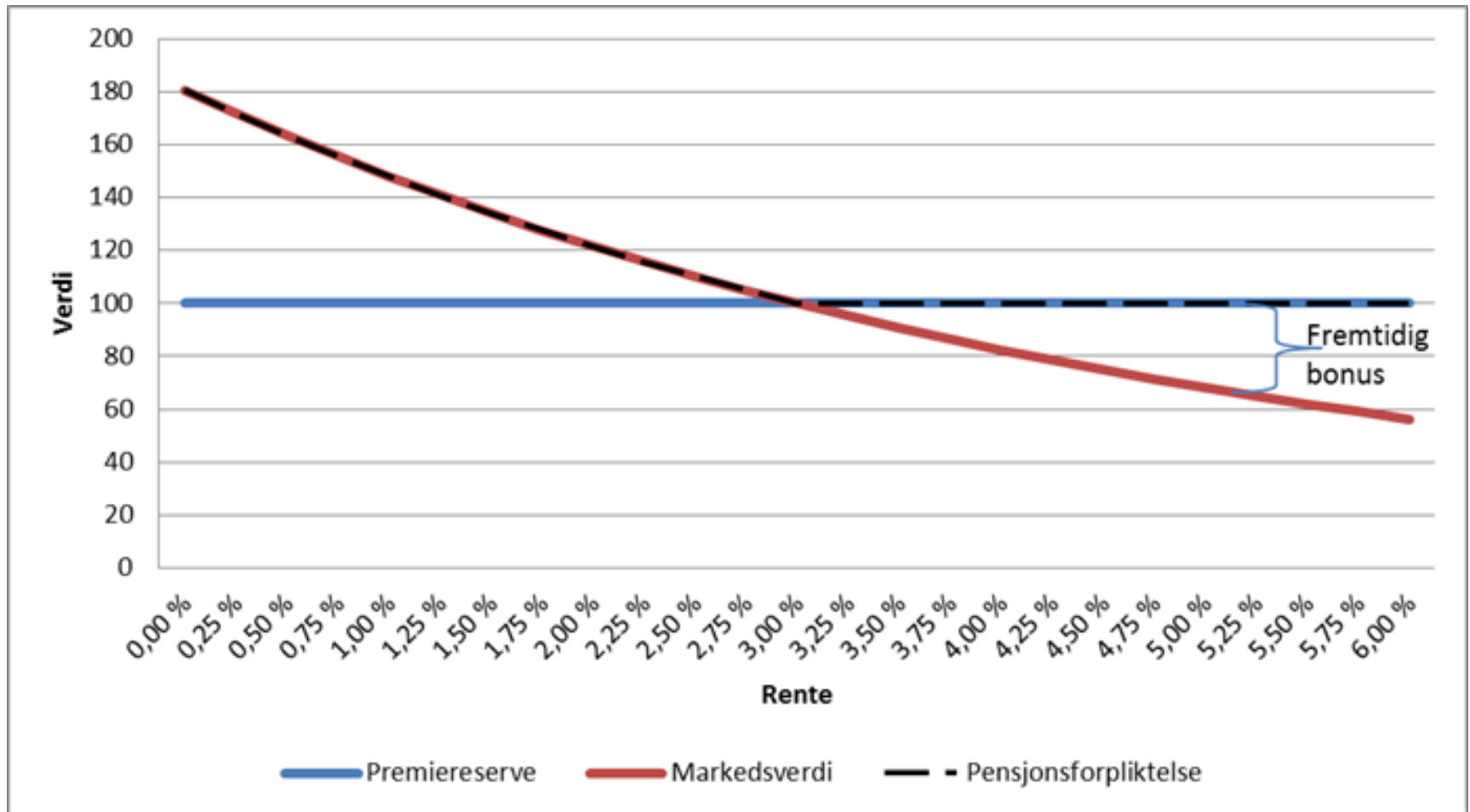

- Uforholdsmessige kostnader med compliance:
 - Sterkt avhengig av eksterne leverandører for å kunne gjennomføre stresstester ol.
 - For ressurskrevende å utvikle egne («interne») modeller.
- Skillet mellom sponsor («eier») og kunde:
 - Èn og samme økonomiske interesse
 - Sponsor villig til å redde pensjonskassen for enhver pris?

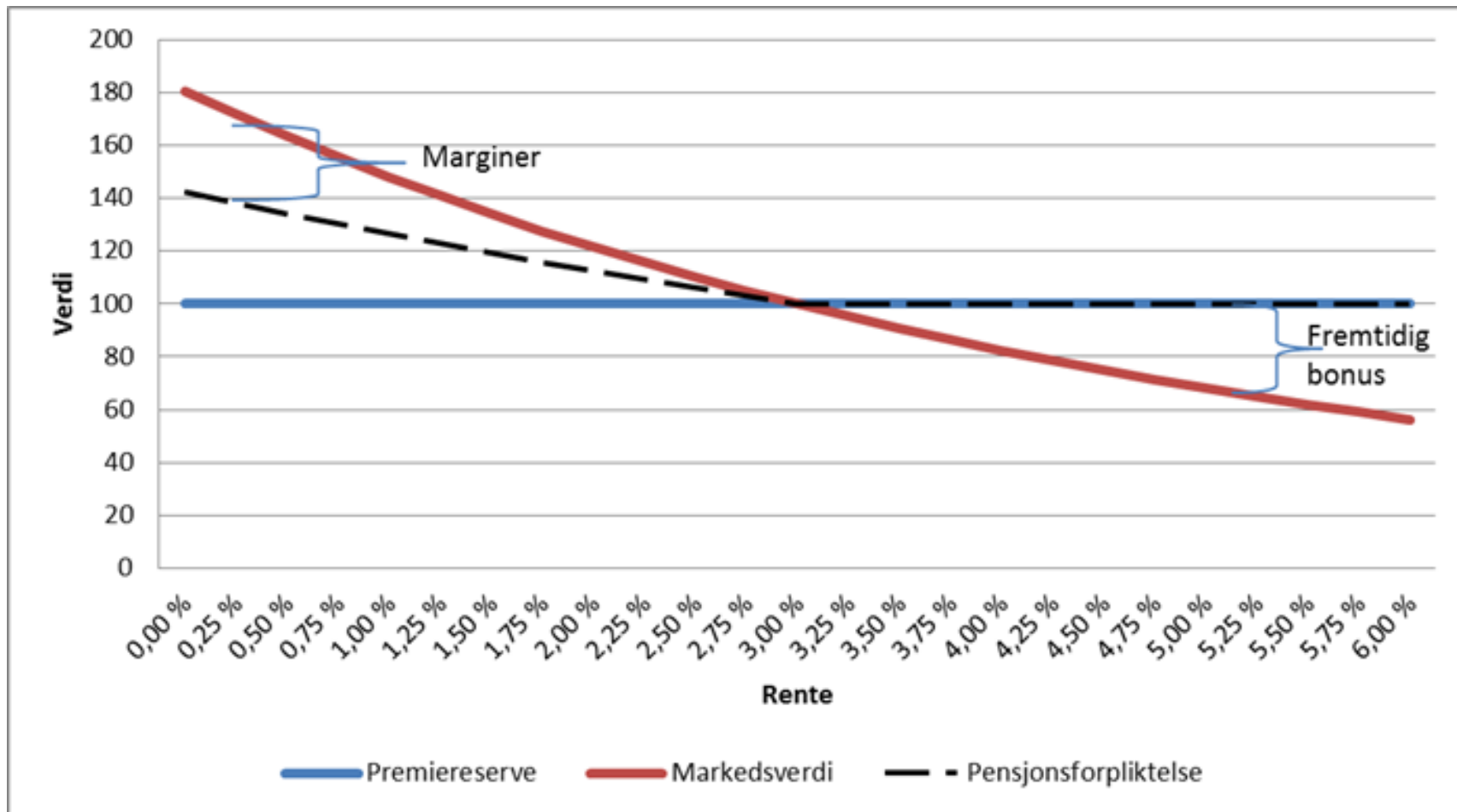
Aktuell problemstilling (1)

- Beregning av fremtidige inngående og utgående kontantstrømmer sentralt i Solvens II.
 - Markedsverdi av pensjonsforpliktelsen er utbetalinger diskontert med den risikofrie rentekurven.
- Fallende renter har gitt en sterk økning i forpliktelsen:
 - Risikofri rente < Garantert avkastning
 - Markedsverdi > Premiereserve
- Pensjonskassen må øke fremtidige inntekter for å motvirke økningen i forpliktelsen.
 - Marginer

Aktuell problemstilling (2)

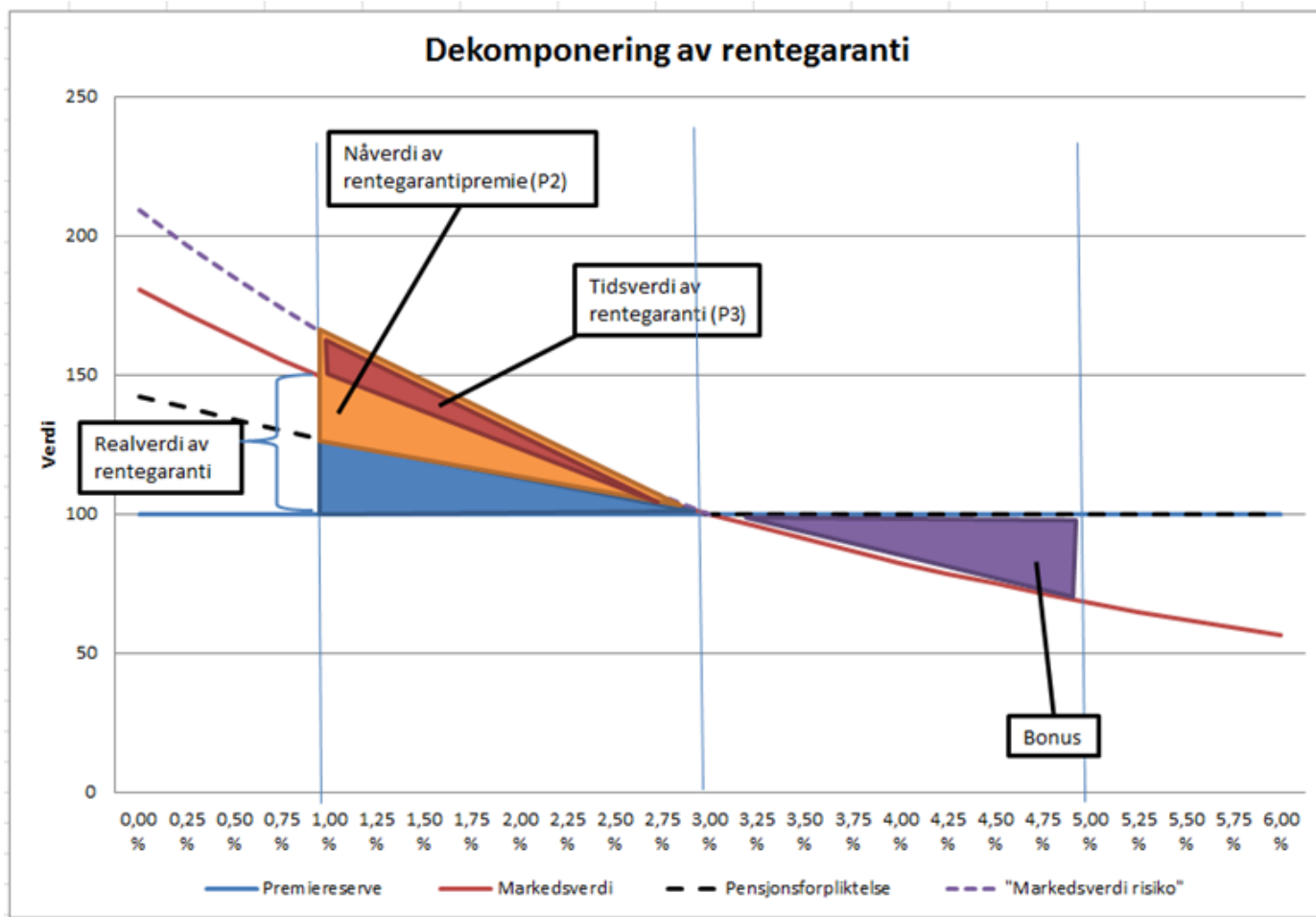
Aktuell problemstilling (3)

Prising av rentegaranti

- Viktige komponenter for prisen:
 - Garantert rente
 - Risikofri rente
 - Forventet avkastning
 - Volatilitet
 - Samlet bufferkapital
 - Egenkapital
- Markedet priser i dag rentegarantien til 0,2%-0,4% av premiereserve
 - Ofte mer skjønnsmessig enn teoretisk prising (B-S)

Rentegaranti(premie)

- Hvor mye kan rentegarantipremien økes før kunden (og sponsor!) vil si stopp?
 - Vanskelig i en pensjonskasse hvor kunde/sponsor kan ønske lave premier, og heller vil skyte inn egenkapital som sponsor hvis nødvendig («Sponsor support»).
 - I offentlig tjenstepensjon har kunde/sponsor i realiteten ikke noe annet valg enn å akseptere økningen
 - Kunde «garantist» uten å vite det i forsikringselskap?
- Rentegarantipremie er i realiteten et bidrag til egenkapital.
 - Opsjonsprising kombinert med kjøp av opsjon/hedge eller replikerende porteføljer praktiseres ikke

- Innregning av økonomisk fordel av fremtidig rentegarantipremie?
 - Strategi for bruk, oppbygging og grenser for bufferkapital?
 - I fravær av strategi: Synes rimelig å kunne inkludere opprettholdelse av margin i gjeldende premie (?)
 - For innregning av ytterligere økonomiske fordel: Eksplisitt forankret og kommunisert strategi bør foreligge
- Stokastisk modell (MC simuleringer - ALM) ønskelig, men krever betydelige ressurser å utvikle:
 - Innebærer simulering av utvikling i pensjonskassens resultat, disponering av resultat og balanse

Komplekst?

Fra Technical Specification for the Preparatory Phase Part I,
p. 98 of 363.

Nature and complexity of risks are closely related and, for the purposes of an assessment of proportionality, could best be characterised together. Indeed, complexity could be seen as an integral part of the nature of risks, which is a broader concept. I.e. whether or not a risk is complex can be seen as a property of the risk which is part of its nature.

Alt klart?

Oppsummering: Like konkurransevilkår (?)

- Ivaretagelse av lik sikkerhet, hensyntatt at livsforsikring og pensjonskasse er forskjellige virksomheter, eller
- Like preskriptive bestemmelser
- Forholdsmessighet
- Likhetstanken sett med EU-øyne vs. norske øyne
- Mulig for livselskap med tjenstepensjonsvirksomhet å bli klassifisert som IORP?
 - I så fall kapital- og solvenskrav bestemt IORP II i stedet for Solvens II !!
 - Jf. pågående prosess i Sverige

Oppsummering: Annet

- Kvantitative vs. kvalitative krav
- Hvor mye bedret kapitaldekning kan man «kjøpe seg» ved å innregne fremtidige marginer?
 - Aktuell problemstilling for Stresstest I, Solvens II (og IORP II?)

Aktuarεne

Aktuarfirmaet Lillevold & Partners

“Å overgå våre kunders forventninger gjennom unike løsninger som kombinerer effektiv bruk av teori, teknologi og innovasjon.”
